

Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle asetuksen (EU) No 1379/2013 täytäntöönpanosta liittyen EU:n kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelyyn

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 21.2.2023 kertomuksen asetuksen (EU) No 1379/2013 täytäntöönpanosta liittyen EU:n kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelyyn (eng. *Implementation of Regulation (EU) No 1379/2013 on the common organisation of the markets in fishery and aquaculture products*) (COM (2023)101 final). Kertomus on osa komission julkaisemaa kalastuspakettia. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli kalastuspaketista 20.3.2023 ja paketista on tarkoitus laatia neuvoston päätelmät.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että kertomuksessa esitetyt linjaukset tuottajajärjestöjen valvonnan tehostamisesta, kaupan pitämisen sääntöjen ja markkinastandardien toimeenpanosta ovat kannatettavia. Lisäksi Suomi kannattaa linjausta, että jatkossa tulee kehittää kestävyyskriteerejä kalastus- ja vesiviljelytuotannolle ja pyrkiä tuoda niitä mukaan myös markkinastandardeihin. Lisäksi Suomi katsoo, että kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kuluttajainformaatiovaatimuksia voitaisiin kehittää siten, että tieto pyyntimenetelmistä, pyyntialueesta ja viljelymenetelmästä olisi tarkempi.

Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että voimassa olevaa Euroopan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelyasetusta ei ole tarpeen merkittävästi uudistaa, sen sijaan on tarpeen vahvistaa sen toimeenpanoa.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut kertomuksen EU:n kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinajärjestelyä (CMO) koskevan asetuksen 1379/2013 täytäntöönpanosta EU-jäsenvaltioissa. Raportissaan komissio toteaa markkinajärjestelyasetukseen tehdyt muutokset vuosina 2015 -säilyttämisen minimiviitekoot ja vuonna 2020 -Covid-pandemiaan liittyneet markkinakriisitoimet.

Komissio on antanut tilannekatsauksen CMO-sääntöjen täytäntöönpanosta ja mahdollisista haasteista ja puutteista asetuksen täytäntöönpanossa sekä saavutuksista unionin yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin pääsemiseksi. Kertomuksessa on myös pohdittu myös mahdollisia parannusehdotuksia nykyisen lainsäädännön puitteissa tai mahdollisilla lisätoimilla, esimerkiksi mitä 'EU:n vihreä siirtymä' tai 'pellolta pöytään' –strategia voisivat tuoda lisäarvoa markkinajärjestelyyn.

Komissio kuvaa kertomuksessaan mm. tuottajajärjestöjen määrää ja toimintaa jäsenvaltioissa. Mainittakoon, että Italiassa on 50 kpl, Espanjassa 36 kpl, Ruotsissa 7 kpl ja Virossa 7 kpl CMO:n mukaista kalastus- tai vesiviljelyalan tuottajajärjestöjä. Tuottajajärjestöjä on toiminnassa kaikissa muissa EU-rannikkojäsenvaltioissa paitsi Suomessa. Komissio kertoo tuottajajärjestöjen merkittävästä roolista YKP:n tavoitteiden toteuttamisessa erityisesti maissa jäsenvaltioissa, missä kalastus- tai vesiviljelytuotanto on hajallaan, erityisesti pienimuotoisen kalastuksen ja vesiviljelyn osalta. Komissio katsookin, että tuottajajärjestöjen läsnäolo on vahvistanut alkutuottajien asemaa suhteessa kalanostajiin ja vähittäiskauppaan ja osaltaan vahvistanut rannikkoyhteisöjen eloonjäämistä hankalissa markkinatilanteissa. Pienimuotoisilta rannikkokalastajilta komissio on tosin saanut palautteena tietoa, että he eivät ole aina saaneet riittävästi hallinnollista ja/tai taloudellista tukea tuottajajärjestöjen perustamiseksi tai järjestön toiminnan pyörittämiseen.

Komissio kiinnittää huomiota tuottajajärjestöjen osittain puutteelliseen valvontaan jäsenvaltioissa ja aikoo jatkossa puuttua enemmän jäsenvaltioiden suorittamaan tuottajajärjestöjen asianmukaiseen valvontaan. Komissio toteaa, että tehokas tuottajajärjestöjen kautta tapahtuva kiintiöiden hallinnointi yhdistettynä vuosittaiseen markkinasuunnitelmaan on tehokas keino vastata shokkeihin markkinoilla, kuten esim. vuonna 2020 covid-pandemian aiheuttamaan markkinakriisiin. Komission korostaa raportissaan, että myös varastointitukimekanismin avaaminen uudelleen (1.2.2020-31.12.2020) ja laajentaminen koskemaan myös vesiviljelytuotteita auttoi tuottajia selviämään pandemiasta johtuvasta kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinakriisistä.

Markkinajärjestelyyn kuuluu olennaisena osana kaupanpitämisen standardit, joiden avulla pitäisi mahdollista kestävien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden riittävä tarjonta markkinoille sekä varmistaa tuotteiden reilu kilpailuasetelma ja tuotannon kannattavuus. Komission 2018-2019 tekemän arvioinnin perusteella kaupanpitämisen standardit ovat yleisellä tasolla tehokkaita ja relevantteja. Jäsenvaltioilla on kuitenkin standardien toimeenpanossa ja valvonnassa puutteita. Komissio toteaa myös, että nykyisillä markkinastandardeilla ei pystytä varmistamaan, että tuotteet on tuotettu ja markkinoitu kestäväällä tavalla. Arvion perusteella komissio esittää, että jatkossa tulee kehittää kestävyyskriteerejä myös kalastus- ja vesiviljelytuotannolle ja tuoda ne mukaan myös markkinastandardeihin.

Vuoden 2013 CMO –asetuksella uusittiin sääntöjä niin tuoreelle ja pakatuille kalatuotteille pakollisesta ja vapaaehtoisesta informaatiosta, jota kuluttajalle tulee tarjota. Kuluttajainformaation pakolliseksi tiedoksi säädettiin mm. kalastuspyydys ja tieto pyynti-/viljelyalueesta. Kalastuksen tieteellinen, tekninen ja talouskomitea (STECF) on korostanut, että CMO:n kuluttajainformaatiovaatimuksia tulisi kuitenkin edelleen tarkentaa näiltä osin, jotta tieto pyydyksestä, pyyntialueesta ja viljelymenetelmästä olisi tarkempi. Komissio

ehdottaa, että kuluttajainformaation vapaaehtoisten tietojen lisäämistä (esim. kalastustuotteen aluksen lippuvaltio, eettistä/sosiaalista/ympäristö informaatiota, tarkempi tuotantomenetelmä, ravinnekoostumus jne.).

Komissio toteaa, että olennaiset tiedot kalatuote-eristä tulee kulkea koko tarjontaketjun alkutuottajasta kalanjalostukseen ja aina vähittäismyyntiin. Tämä voidaan saavuttaa vain tehokkaalla jäljitettävyyssjärjestelmällä. Komissio on ehdottanut valvontarevisiossa jäljitettävyyden tehostamista lisäämällä jäljitettävyyksvaatimuksiin myös prosessoidut kala-tuotteet.

Yleisinä johtopäätöksinä komissio toteaa, että unionin kalastustuotteiden markkinajärjestely (CMO) on ollut tehokas YKP:n tavoitteiden saavuttamisessa, erityisesti mitä tulee kalastus ja vesiviljely-yritysten kilpailukykyyn, markkinoiden tasapainoon ja läpinäkyvyyteen, mikä on varmistanut monipuolisen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tarjonnan Euroopan kuluttajille. Huolimatta eräistä puutteista mm. tuottajajärjestöjen ja kaupanpitämisen sääntöjen valvonnassa, kuluttajainformaation ja jäljitettävyyden osalta, on CMO-asetuksen (EU) No 1379/2013 mukainen kalastustuotteiden markkinajärjestely osoittautunut menestykseksi. Komissio ei siis näe tarvetta markkinajärjestelmän kokonaisvaltaiseen uudistamiseen lähivuosina.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmien hyväksyminen edellyttää jäsenmaiden yksimielisyyttä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on tiedottanut Euroopan parlamenttia raportista 3.3.2023

Kansallinen valmistelu

EU17-kalastusjaosto 10.3.2023

EU-ministerivaliokunta 15.-17.3.2023 (kirjallinen menettely, maatalous- ja kalastusneuvosto 20.3.2023)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.3.2023 (kirjallinen menettely, maatalous- ja kalastusneuvosto 20.3.2023)

E-kirje eduskunnalle 22.3.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Mahdollisten tulevien toimenpiteiden vaikutuksia toimialalle on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Toimenpiteillä ei ole suoria budjettivaikutuksia valtiontalouteen.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tiedonannossa esitettyjen toimenpiteiden toteutus ja käytäntöön vienti riippuu pitkälti jäsenvaltioiden ja markkinajärjestelystä vastaavan toimialan vastaanotosta.

Asiakirjat

COM(2023) 101 final, 21.2.2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Jarmo Vilhunen, MMM/LVO/EKY, jarmo.vilhunen@gov.fi,
p. 0504338531

VAHVA-tunnus

EU/74/2023

Liitteet -

Viite -